

Teodor Popescu (1887-1963) - partea I

Viața și lucrarea lui Teodor Popescu dovedesc că adevăratul creștinism este întotdeauna proaspăt, ceresc, curat, realizat numai prin întoarcerea la Dumnezeu a fiecărui om care ajunge să-L cunoască personal pe Isus Hristos ca Mântuitor și Domn. Credința salvatoare nu se moștenește. Omul nu se naște credincios, ci trebuie să devină credincios. Când formele religioase au substituit credința reală, personală, în Domnul Hristos, Dumnezeu a intervenit și a făcut ca Evanghelia să fie din nou vestită. În secolul al 20-lea putem vorbi de o întoarcere la viața și învățătura în adevăr creștină direct prin Cuvântul lui Dumnezeu, fără vreo influență a credincioșilor din afara țării. Îndeosebi preoții ortodocși Dumitru Cornilescu și Teodor Popescu au ajuns la cunoașterea Domnului Hristos ca Mântuitor al lor personal numai prin citirea Bibliei tradusă în limbajul actual chiar în timpul lor. Ei au împărțit Evanghelia și celor din jurul lor și mulți s-au întors la Dumnezeu.

Tradiția familiei

Teodor Popescu s-a născut la 12.01.1887 în satul Dumbrava, la 16 km sud-est de orașul Ploiești. Tatăl său, Gheorghe Ionescu, s-a stabilit în Dumbrava împreună cu soția lui cu ocazia numirii sale ca preot la biserica din sat. Tatăl lui Gheorghe Ionescu fusese și el cântăreț la o biserică din sat.

Gheorghe Ionescu era un bun gospodar și se mândrea cu copiii lui: să nu aibă altul în sat asemenea copii. Și lor le plăcea când tatăl le spunea întâmplări din alte vremuri.

Elena, mama lui Teodor, era, la rândul ei, fată de preot. Primii doi copii ai lor erau băieți, de aceea spera ca a treia oară să aibă o fetiță. Când moașa i-a arătat că era tot un băiețel, Elena a suspinat: „Tot băiat și el...” I s-a împlinit însă dorința, pentru că după Teodor a avut șase fete și la urmă încă un băiat.

Privind în urmă, mama spunea că Teodor a fost cel mai bun copil, întotdeauna respectuos și ascultător. Când i-au pus numele, părinții nu știau că acesta înseamnă „darul lui Dumnezeu” (în grecește). Notarul public însă a făcut o greșală în actul de naștere, scriind numele Popescu în loc de Ionescu. O fi zis: „încă un băiat al popii!” Și i-a rămas numele Teodor Popescu.

Ca preot, Gheorghe Ionescu memorase liturghia și știa foarte bine să facă slujba religioasă. Totuși niciodată nu citise Biblia. Preoților ortodocși de la țară nu li se cerea cunoașterea Scripturii. Preotul era ca un mijlocitor care avea să pună poporul în legătură cu ritualurile bisericii. Dar chiar dacă ar fi avut dorința să citească Biblia, ar fi fost un lucru greu, pentru că singura traducere disponibilă era atât de veche, încât părea de neînțeles.

Ca fiu de preot, Teodor memorase și el părți întregi din liturghie, deși nu le înțelegea sensul. Slujbele de duminică erau lungi și misterioase. În timpul lor, Teodor stătea în picioare ca un stâlp alături de frații lui. Mama și surorile stăteau în cealaltă parte a bisericii, cu femeile, modest acoperite cu basmale de obicei negre. Îl urmărea în tăcere pe tatăl său oficiind liturghia ortodoxă: părea atât de măreț, atât de neobișnuit omul pe care îl știa că este tatăl său, cu mâini aspre de plugar și cu un râs din toată inima... Nu, aici, în biserică, el era ca una din icoane, misterioasă și parcă prevestitoare de rău. Preotul era îmbrăcat în veșminte pline de broderii și se mișca rostind cuvinte nedeslușite, nazale.

În timpul verii, copiii părintelui Gheorghe Ionescu mergeau cu alți copii din sat să se scalde la râu. Iar înspre toamnă, când turme de oi treceau pe drum, coborând de la munte pentru iernare la șes. Teodor stătea ore întregi la poartă,, să vadă și să audă cum behăiau mieii după mamele lor.

Se simțea cel mai bine lângă fratele său, Ioan, care era mai mare cu doi ani. Era mereu împreună și au rămas cei mai buni prieteni. Moartea neașteptată a lui Ioan, din cauza tuberculozei, peste câțiva ani, avea să rupă inima lui Teodor și să-l facă să-L caute cu toată seriozitatea pe Dumnezeu.

„Tata a hotărât să mă facă preot”, spunea Teodor, și acesta era ultimul cuvânt. Ar fi dorit să fie profesor, dar rânduiala era clară. La Seminarul Central din București n-a găsit nici un coleg cu temere de Dumnezeu. La 14 ani a îmbrățișat mai mult literatura. Citind cartea Quo Vadis a rămas în inimă cu o admirație pentru cei dintâi creștini.

Într-una din vacanțele petrecute la Dumbrava, din întâmplare a găsit un Nou Testament în podul casei. Era pentru prima dată când ținea în mână această carte. Luând cartea, a șters-o de praf. Era o traducere veche, un amestec de litere latine și chirilice, de la cineva din Cernăuți. Mișcat de faptul că acesta este Cuvântul lui Dumnezeu, mărturisea: „L-am strâns la pieptul meu. Cine l-o fi pus în pod nu știu ... Mă izbea tot ce citeam, dar nu aveam pe cine să întreb ceva ... Tatăl meu nu putea să-mi dea îndrumări în teologie, pentru că nu se ridica mai sus de nivelul unui simplu preot de la țară”.

Abia după câțiva ani, când avea să se facă o traducere nouă, mesajul Scripturii urma să-i devină clar.

Cel mai întunecat timp din tinerețe i-a fost când avea 14 ani: moartea fratelui său Ioan. Amin-tirea acelor zile i-a rămas neștersă până la bătrânețe. „Ne-am pomenit că a avut o hemoptizie și de atunci, din toamnă până în iarnă, tot bolnav a fost”. A ajuns tot mai slab și în scurt timp a murit. Teodor își amintea de acele zile mohorâte după moartea lui Ioan: „Pe mine m-a cuprins un fior, un dor de fratele meu; și mult aș fi dorit să-l mai văd ... Mă întrebam: O mai fi ceva după moarte? Sau nu mai este nimic? Unde o fi fratele meu? ... În grădina casei părintești, vara, priveam la stele, dar ele nu puteau să-mi spună ceva. Nimeni nu putea răspunde întrebărilor pe care mi le puneam. În mine nu găseam nimic, eram în totală neștiință. Dar pentru mine s-a pus atunci problema existenței viitoare”. Cu o inimă grea și cu o dorință sinceră de a afla răspunsuri reale, și-a continuat studiile la seminar.

După terminarea studiilor s-a înscris la Facultatea de Teologie din București. După aceea a urmat și studiile pentru doctoratul în teologie, la Cernăuți, pentru că în București nu era organizat încă doctoratul. A excelat în studiile universitare. Căuta totodată un îndrumător spiritual, un profesor care să le inspire studenților temere de Dumnezeu. Profesorii păreau distanți și fără entuziasm în prele-gerile lor și în doctrina ortodoxă. Singurul de care Teodor s-a simțit atras era Irineu Mihălcescu, om foarte educat și care a ajuns mai târziu mitropolit al Moldovei. Totuși, chiar și Mihălcescu își avea problemele lui, pentru că în teologia sistematică pe care o predă era oarecum confuz în ce privește dumnezeirea Domnului Isus Hristos.

Spre sfârșitul studiilor universitare, Teodor s-a împrietenit cu o tânără cu numele Atena Ionescu. Se potriveau; ea era fiica preotului Constantin Ionescu de la Biserica Sfântul Ștefan (Cuibul cu Barză), din București. Teodor era un tânăr înalt, amabil și în ochii lui albaștri se citea bunătate. Ea avea 19 ani, iar el 24 de ani când s-au căsătorit. Cei trei copii ai lor s-au născut în primii ani ai vieții lor de căsătorie: Paul, Eugenia și Ileana.

Teodor a fost numit preot ortodox în anul 1912 la Biserica din Cărmidarii de Jos, în cartierul Grand din București. Nu după mult timp, socrul său a murit și Teodor a fost mutat la Biserica Cuibul cu Barză. Ca preot, se bucura de un nume bun. Te atrăgea cu blândețea lui firească și cu atenția pe care o acorda necazurilor și întrebărilor fiecăruia. Biserica era frecventată și predica lui apreciată. Totuși, privind spre aceste predici de la început, mai târziu avea să spună:

„Am predicat și până să vin la Domnul Isus. Dar ce predicam? Legea, morala... Luam de pildă un viciu, cum ar fi beția sau desfrânarea și îl înfățișam pe toate fețele. Omul asculta și spunea: Da, da, așa este. Sau luam o virtute: bunătatea, dragostea, dărnicia: Da, da, așa este, încuviința ascultătorul ... Însă Domnul Isus lipsea de cele mai multe ori din predică, iar despre mântuirea săvârșită pe crucea Golgotei, nici pomeneală ... Mă socoteam învățător al altora, deși eram orb din punct de vedere sufletesc, nu vedeam că la Golgota s-a arătat dragostea lui Dumnezeu”

În acel timp, un tânăr teolog, Dumitru Cornilescu, de origine din comuna Slașoma, Județul Mehedinți, a venit pe la Cuibul cu Barză și părintele T. Popescu l-a numit cântăreț. Cornilescu era neobosit în orice activitate bisericească și îndeosebi în traducerea cântărilor cu caracter creștin. În dorința de mai bine a fost hirotonosit ca ierodiacon (călugăr cu funție de diacon). Popescu și Cornilescu erau plini de zel pentru ritualurile bisericii ortodoxe și căutau să aibă o influență morală bună asupra celor din jur. A luat ființă și un comitet de preoți cu numele „la și citește” care edita broșuri pentru popor, Popescu fiind secretarul. Țineau și conferințe religioase în casele în care erau invitați. Dar lipsa de viață spirituală și morală era cunoscută în întreaga biserică, nu numai la Cuibul cu Barză. Peste câțiva ani, gândind la activitatea lui de preot și la lipsa de roade pentru Dumnezeu, Popescu avea să scrie în ziarul „Dimineața”:

„De ani de zile o bună parte din preoțime este profund nemulțumită de starea în care se găsește poporul nostru din punct de vedere religios... Din numărul acestora cu dorințe de mai bine făceam și eu parte. Și am lucrat pe cât m-au ajutat puterile ...

Rezultatul efortărilor mele însă era egal cu zero. De ce? Pentru că mai înainte de a încerca vindecarea altora, trebuia să fiu eu însumi vindecat; mai înainte de a îndrepta pe alții, trebuia să fiu eu îndreptat. În al doilea rând, trebuia să lucrez cu materialul și metodele pe care le dă evanghelia, dar eu eram încă străin de vestea bună a lui Dumnezeu”.

După patru ani de lucru alături de T. Popescu, D. Cornilescu s-a dus la Stănțești – Botoșani, în nordul Moldovei, pentru a traduce Biblia, așa cum se învoise cu Raliu Callimachi. Atât Cornilescu cât și această femeie bogată și bătrână își dădeau seama că traducerea Bibliei, existente atunci, foloseau atât de multe arhaisme, încât era imposibil să fie citite cu folos.

În timp ce traducea Biblia, Dumitru Cornilescu și-a îndreptat inima spre Dumnezeu primindu-L pe Domnul Isus ca Mântuitor al lui personal. Prin citirea Scripturii a înțeles că mântuirea era oferită omului păcătos pe baza lucrării Domnului Hristos, a morții Sale pe cruce, și nu în temeiul eforturilor omului, Ca să placă lui Dumnezeu. Îndată ce și-a terminat traducerea Noului Testament, Cornilescu a trimis o copie preotului Popescu. Ea a ajuns la Teodor în timpul lui cel mai greu de înfruntare și de amărăciune: Atena, soția lui, tocmai murise. În durerea lui, s-a îndreptat spre Dumnezeu din adâncul sufletului.

Teodor a citit acea traducere actuală, clară, a Cuvântului lui Dumnezeu, sorbind apă proaspătă pentru sufletul lui însetat.

Întoarcerea la Dumnezeu

Există tendința de a-ți prezenta întoarcerea la Dumnezeu în cuvinte care ar arăta cum tu L-ai căutat. Însă nu omul, ci Dumnezeu inițiază mântuirea și-i atrage pe oameni la Sine. Omul este cu totul înclinat spre păcat și nu-L poate dori pe Dumnezeu; de aceea lucrarea plină de har a Duhului Sfânt este cea care descoperă păcatul și-l face pe păcătos să se întoarcă la Dumnezeu, să înțeleagă adevărul și să-i dea răspunsul corect.

În „Noua Revistă Bisericească” din august 1923, într-un articol lung, intitulat „O mărturisire care poate fi unora de folos”, Teodor Popescu a istorisit cum s-a întors la Dumnezeu. Cel puțin câteva fragmente din acest articol sunt absolut necesare pentru a înțelege ceva din felul în

care a lucrat Dumnezeu în el această naștere din nou:

„Era în anul 1918. De la o vreme, o neînțeleasă nemulțumire începea să-și facă loc în inima mea. Nu puteam să spun de ce. Sănătatea mea și a celor ai mei nu lăsa nimic de dorit... Nu știu ce m-a făcut după aceea să mă ocup, pe cât puteam, cu problemele suferinței. Concluzia la care am ajuns nu cuprindea cine știe ce lucru nou. În fața suferinței, cel mai bun lucru este să-ți pleci' capul smerit și să taci; revolta nu este bună la nimic, doar îți mărește suferința ...”

În acest timp, soția lui a avut o gripă cu complicații și după 11 zile de zăcere a murit, cu toată îngrijirea medicală care se putea da atunci. Teodor a rămas zdrobit. De la moartea fratelui său, Ioan, nu mai simțise o întristare așa de profundă. Moartea soției a redeschis adâncul înfiorător al întrebărilor cu privire la moarte.

În articolul publicat continuă:

„Eram acum în împrejurarea când aveam să pun în practică lecția învățată teoretic. Nu m-am răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, dar tot nu mă puteam opri de la a-l cere socoteală, zicându-l adesea în gând: «De ce, Doamne? De ce această durere asupra mea? Cred că nu sunt cel mai rău slujitor al Tău. Atunci de ce vrei să mă distrugi?» Oh, în neștiința mea, mă consideram că lucrez pentru Dumnezeu, pe când în realitate tot ce făceam nu era decât împlinirea unei slujbe ca oricare alta, ca să am cu ce trăi. Mă chinuia și întrebarea: Eu, care sunt preot și slujesc lui Dumnezeu, nu știu unde s-a dus soția mea! ... În jalea mea, mulți mi-au spus cuvinte de mângâiere. Nespus de mult mă dureau însă cuvintele acelora care credeau că mă mângâie cu soluțiile lor străvezii, că de acum încolo calea spre episcopat mi-e deschisă. Să mă îndrept spre mănăstire? Aveam o impresie detestabilă despre mănăstire ... Chiar înainte de a intra în școala suferinței, un gând se furișase adesea pe primul plan al cugetărilor mele, gând pe care îl alungam ca pe o pasăre neagră venită să-mi strice buna dispoziție. Acum, când mă aflam în școala suferinței, gândul acela nu-mi mai dădea pace și nu se mai lăsa alungat. El mă silea să-mi zic tot mai des: Iată ce este omul! Îți faci planuri peste planuri și toate se spulberă într-o clipă. Te gândeai tu că soția ta va trece dincolo așa de curând? Poate că mai curând decât îți închipui tu va veni și pentru tine clipa când te vei duce înaintea lui Dumnezeu ...Ia judecată! Ba încă îmi și închipuiam ce mă va întreba Dumnezeu:

– Ce ai fost pe pământ?

– Preot.

– Care era datoria ta de preot?

– Să aduc suflute la Tine.

– Ai adus vreun suflet la Mine , spune-Mi un nume despre care să se poată spune cu adevărat că prin tine a fost adus la Mine.

Aici nu mai găseam nici un răspuns, pentru că, cu tot întunericul care mă stăpânea, nu eram așa de mărginit încât să cred că prin vreo slujbă bisericească se aduc suflute la Dumnezeu. Toată lucrarea pe care o socoteam bună în fața ochilor mei și lăudată de alții s-a nimicit cu desăvârșire în fața lui Dumnezeu. Mi se părea atunci că ar fi drept din partea Lui să-mi zică: „Pleacă de la Mine”, cuvinte care izbeau în sufletul meu cu înfiorare.

Atunci și numai atunci s-a pus pentru mine marea întrebare: Dar eu sunt așa cum vrea Dumnezeu să fiu? ... Și m-am pomenit îndemnat să caut să mă lămuresc asupra expresiei «întoarcere la Dumnezeu».

Prietenul meu, Dumitru Cornilescu, era în acest timp în Moldova. Auzind de greaua încercare prin care treceam, mi-a scris cuvinte de mângâiere, însă într-un limbaj pe care nu prea îl pricepeam ... Ca unul care cunoștea acum din experiență ce înseamnă a se întoarce un suflet la Dumnezeu, a căutat să mă ajute, scriindu-mi o scrisoare lungă, pe care am citit-o fără să o înțeleg ... Aceasta se petrecea în perioada decembrie 1918 – mai 1919 ... Țin minte ca acum când a început să străbată o rază de lumină în sufletul meu tulburat și întunecat, în duminica în care pentru prima dată în predică îl prezentam pe Domnul Hristos ca Cel care ne scapă de pedeapsa pe care o merităm, pentru că suntem păcătoși. Înfățișam cerul înnorat, se auzeau tunete groznice, fulgere brăzdau cerul ... Locuitorii pământului fugeau îngroziți în toate părțile, fiecare având în spinare o povară grea, care atrăgea trăznitul asupra ei. Era povara păcatelor ... Dar undeva, deoparte, stătea cineva îmbrăcat în veșmânt alb și cu glas duios le spunea tuturor: „Veniți la Mine, pentru că numai așa puteți scăpa de pedeapsa care vă amenință!”... Ocrotitorul acela, le spuneam eu, este Isus Hristos... însă dacă m-ar fi întrebat cineva cum poate fi Isus Hristos Izbăvitorul de mânia lui Dumnezeu, n-aș fi putut da nici o lămurire. Era pentru prima dată în viața mea când puneam păcatul în legătură cu Domnul Isus Hristos.

Nimeni nu mi-a spus că pentru ispășirea păcatului a trebuit o jertfă ca aceea de la Golgota. În privința acestei jertfe aș fi fost gata să spun, ca oricare necredincios, că Isus a murit pentru ideile Sale. Niciodată, dar absolut niciodată nu mă oprisem asupra cuvintelor din crez: «Și S-a răstignit pentru noi». Dar și dacă m- aș fi oprit, prin cuvântul «noi» aș fi înțeles pe oricare altul, numai pe mine nu.

Punând în legătură păcatul cu Isus Hristos, am făcut pași mari spre adevăr ... Un glas lăuntric îmi spunea: «Bine, Isus a murit pentru păcatele oamenilor, ca să le ispășească prin jertfa Sa, pe cruce, dar a făcut El aceasta și pentru păcatele tale?» Dacă aș fi răspuns «da», spuneam cu gura pe jumătate. Să răspund cu îndrăzneală «nu», iarăși nu puteam.

«Sunt eu un păcătos?» Iată întrebarea la care am ajuns! Și ce greu era de dat răspunsul! Treceam în fața oamenilor, dar mai ales în fața mea însumi, drept un om foarte cumsecade, muncitor, cinstit, cu oarecare dar de sus ... Nu luasem niciodată în serios păcatul ... Acum însă făceam un lucru bun: citeam în fiecare zi Noul Testament ... În felul acesta privirile mi s-au îndreptat mai mult spre Isus și spre mine însumi și am început să iau în serios păcatul și să încep lupta cu el.

Acum, când am luat în serios păcatul, am văzut cât de mult mă stăpânea și cât de mare nevoie aveam de iertare. Trecutul care altădată mi se părea de laudă, curat, nepătat, uni apăsarea acum așa de păcătos, încât îmi era rușine de el. De s-ar fi putut șterge cu desăvârșire acel trecut, ar fi fost cel mai bun câștig pentru mine ...Dar cum?”

